

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 29 lutego 2024 r.

I. Stanowiska stron

1. Pozwem z dnia 25 sierpnia 2023 r. powód Z. (...) spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W. wniósł o zasądzenie na swoją rzecz od (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. kwoty 6 216,16 zł wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 24 kwietnia 2023 r. do dnia zapłaty, opierając swoje roszczenie na oświadczeniu w przedmiocie skorzystania z sankcji kredytu darmowego.

2. Uzasadniając powództwo wskazał, iż w dniu 4 lutego 2020 r. pozwany zawarł z konsumentem umowę kredytu konsumenckiego na okres 30 miesięcy, na podstawie której udzielono konsumentowi kredytu w kwocie 22.985,86 zł. Dalej powód wskazał, że zawarł z konsumentem umowę przelewu wierzytelności pieniężnych obecnych, jak i przyszłych wynikających z zastosowania sankcji kredytu darmowego w stosunku do ww. umowy. Powód podniósł, iż na mocy udzielonego przez kredytobiorcę pełnomocnictwa, przesłał pozwanemu oświadczenie o skorzystaniu przez kredytobiorcę z sankcji kredytu darmowego w trybie art. 45 w zw. z art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim i wezwał pozwanego do dobrowolnej zapłaty spornej kwoty.

3. W ocenie powoda pozwany bank dopuścił się następujących naruszeń skutkujących sankcją kredytu darmowego:

a) art. 30 ust. 1 pkt 6 u.k.k. – poprzez (i) niejasne i nierzetelne określenie stopy oprocentowania kredytu z odesłaniem do stopy referencyjnej NBP, (ii) niewskazanie okresów, warunków i procedury zmiany samej stopy referencyjnej NBP, determinującej wysokość stopy oprocentowania, a także (iii) niepoinformowanie kredytobiorcy, iż zastosowana stopa oprocentowania odnosi się również do kredytowanych kosztów kredytu oraz (iv) nieokreślenie faktycznie zastosowanej stawki oprocentowania umownego (wyższej niż wskazano w Umowie pożyczki),

b) art. 30 ust. 1 pkt 7 u.k.k. – poprzez (i) wskazanie nieprawidłowej rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (RRSO) oraz całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta, (ii) niepełne określenie założeń przyjętych do obliczenia ww. danych, z pominięciem, iż przy wyliczeniu RRSO i całkowitej kwoty do zapłaty uwzględniono również odsetki umowne od kredytowanych kosztów kredytu oraz (iii) niewyjaśnienie sposobu wykorzystania założeń wskazanych jako przyjętych do ustalenia RRSO;

c) art. 30 ust. 1 pkt 8 u.k.k. – poprzez (i) niepoinformowanie konsumenta o ujęciu w racie odsetkowo-kapitałowej kredytowanych kosztów kredytu i naliczonych od nich odsetkach umownych, a także (ii) jaki jest stosunek spłat: całkowitej kwoty kredytu, kredytowanych kosztów kredytu i odsetek w ratach kredytu;

d) art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k. – poprzez (i) niepoinformowanie klienta, iż kosztem kredytu są również odsetki umowne naliczone od kredytowanych kosztów kredytu, a tym samym (ii) zaniżenie faktycznej wysokości kosztu kredytu w postaci prowizji (iii) niepoinformowanie klienta, że zmienna stopa oprocentowania oparta o stawkę referencyjną NBP ma wpływ na koszty kredytu, (iv) pominięcie, iż w przypadku całkowitej spłaty kredytu wszystkie koszty udzielenia kredytu – w tym w szczególności prowizja – podlegają rozliczeniu zgodnie z art. 49 i art. 45 Ustawy;

e) art. 30 ust. 1 pkt 15 u.k.k. – poprzez (i) niepełne określenie sposobów odstąpienia o Umowy pożyczki przez konsumenta i pominięcie uprawnienia konsumenta do odstąpienia od umowy na zasadach określonych w art. 53 ust. 2 Ustawy, to jest w przypadku, gdy umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30 Ustawy, (ii) błędne pouczenie, iż oświadczenie o odstąpieniu może zostać złożone wyłącznie poprzez złożenie lub wysłanie oświadczenia o odstąpieniu na określony adres banku (albo jej oddziału) oraz (iii) nieokreślenie skutków odstąpienia od Umowy pożyczki w postaci stanu, jakby Umowa pożyczki nie była nigdy zawarta;

f) art. 30 ust. 1 pkt 16 u.k.k. – poprzez niepełne i wprowadzające konsumenta w błąd określenie procedury i skutków wcześniejszej spłaty kredytu, tj. (i) uzależnienie możliwości wcześniejszej spłaty kredytu od wydania „pisemnej dyspozycji” przez Pożyczkobiorcę, (ii) niepoinformowanie Pożyczkobiorcy, iż w przypadku wcześniejszej spłaty kredytu kwota prowizji ulega proporcjonalnemu rozliczeniu zgodnie z art. 49 i art. 52 Ustawy.

4. Pozwana (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. wniósł o oddalenie powództwa w całości, zarzucając: (i) brak legitymacji czynnej po stronie powoda; (ii) nieskuteczność oświadczenia w przedmiocie skorzystania z sankcji kredytu darmowego, (iii) nieistnienie wierzytelności w momencie zawierania umowy powierniczego przelewu wierzytelności, (iv) wygaśnięcie uprawnienia z art. 45 u.k.k. z uwagi na upływ terminu zawitego, oraz (v) brak podstaw w niniejszej sprawie do złożenia oświadczenia w przedmiocie sankcji kredytu darmowego z uwagi na brak naruszeń, o których mowa w art. 45 ust. 1 u.k.k.

II. **Fakty ustalone w sprawie**

5. Dnia 4 lutego 2020 r. S. T. zawarł (...) S.A z siedzibą w W. umowę kredytu gotówkowego na dowolny cel konsumpcyjny.

6. Podstawowe warunki pożyczki i sposób spłaty określone zostały w § 1 umowy. I tak, całkowita kwota pożyczki – określona w umowie jako suma wszystkich środków pieniężnych, które Bank udostępni Pożyczkobiorcy na podstawie Umowy w sposób określony w § 1, bez kredytowanych kosztów Pożyczki – wynosiła 20 000 zł (§ 1 ust. 2 umowy).

7. Całkowity koszt pożyczki, który zawierał prowizję, sumę wszystkich opłat operacyjnych oraz odsetki za cały okres obowiązywania umowy określono na kwotę 6.066,18 zł (§ 2 ust. 3 umowy).

8. Całkowita kwota do zapłaty przez pożyczkobiorcę określona została na kwotę 26.066,18 zł (§ 2 ust. 4 umowy).

9. Oprocentowanie pożyczki określono jako zmienne, które w dniu zawarcia umowy określono na 9,99% w stosunku rocznym. Zmienną stopą jest stopa referencyjna NBP, aktualizowana co trzy miesiące (§5 ust. 1 i 2).

10. RRSO określono na 23,94% (§ 2 ust. 5 i 6).

11. § 1 ust. 1 umowy stanowił:

(...) S.A udziela Pożyczkobiorcy pożyczki gotówkowej, zwanej dalej „pożyczką”, w kwocie 22.985,86 PLN (słownie złotych: DWADZIEŚCIA DWA TYSIĄCE DZIEWIĘĆSET OSIEMDZIESIĄT PIĘĆ ZŁOTYCH 86/100 GROSZY), obejmującej:

1) Całkowitą kwotę pożyczki, określoną w ust. 2

2) Kwotę przeznaczoną na zapłatę kosztów związanych z udzieleniem pożyczki, wymienionych w § 2 – jeżeli koszty te, zgodnie z wolą Pożyczkobiorcy podlegają kredytowaniu przez (...) SA,

na okres kredytowania wynoszący 30 miesięcy, szczegółowo określony zgodnie z § 6.

12. § 1 ust. 2 umowy stanowił:

Całkowita kwota pożyczki (kwota pożyczki bez kredytowanych kosztów pożyczki) wynosi 20.000,00 zł.

13. § 1 ust. 3 umowy stanowił:

Całkowity koszt pożyczki wynosi 6.066,18 zł.

14. § 1 ust. 4 umowy stanowił:

Całkowita kwota do zapłaty przez Pożyczkobiorcę wynosi 26.066,18 zł. Całkowita kwota do zapłaty jest sumą całkowitej kwoty pożyczki i całkowitego kosztu pożyczki.

15. § 1 ust. 5 umowy stanowił:

Rzeczywista Roczna Stopa Oprocentowania wynosi 23,94%.

16. § 1 ust. 6 umowy stanowił:

Do wyliczenia wielkości, o których mowa w ust. 1-5 przyjmuje się, że umowa pożyczki będzie obowiązywać przez czas, na który została zawarta oraz, że (...) SA i Pożyczkobiorca wypełnią zobowiązania wynikające z umowy pożyczki w terminach określonych w tej umowie.

17. § 2 umowy stanowił:

Pożyczkobiorca zobowiązuje się do zapłaty przy wypłacie przez (...) SA pożyczki kosztów, obejmujących prowizję za udzielenie pożyczki w wysokości 2.985,86 zł.

18. § 5 umowy stanowił:

Kwota pożyczki, o której mowa w § 1 ust. 1 jest oprocentowana według zmiennej stopy procentowej, która w dniu zawarcia umowy wynosi 9,99% w stosunku rocznym.

W okresie obowiązywania umowy, (...) SA dokona obniżenia albo podwyższenia oprocentowania pożyczki w przypadku odpowiednio spadku albo wzrostu wysokości stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego („Stopa Referencyjna”).

Zmiana, o której mowa w ust. 2, następuje według poniższych zasad:

1) wysokość stopy referencyjnej sprawdzana jest w dniu 31 marca u 30 września każdego roku i porównywana:

a) przy pierwszym sprawdzeniu – do wartości Stopy referencyjnej obowiązującej w dniu zawarcia umowy,

b) przy kolejnych sprawdzeniach – do wartości Stopy referencyjnej obowiązującej w dniu ostatniego sprawdzenia, o którym mowa w lit. a,

2) jeżeli na dzień sprawdzenia wysokość Stopy referencyjnej nie uległa zmianie – oprocentowanie pożyczki w kolejnych 6 miesiącach nie zmienia się

3) jeżeli na dzień sprawdzenia wysokość Stopy referencyjnej uległa zmianie:

a) (...) SA oblicza i zmienia wysokość oprocentowania pożyczki o wartość zmiany Stopy referencyjnej, zgodnie z kierunkiem zmiany tej Stopy,

b) zmiana wysokości oprocentowania następuje w kolejnym dniu po dniu sprawdzenia, o którym mowa w pkt 1.

Jeżeli wysokość oprocentowania ustalonego zgodnie z ust. 1-3 przekroczy wysokość stopy odsetek maksymalnych, określonej w Kodeksie cywilnym, (...) SA pobierać będzie odsetki naliczone według stopy odsetek maksymalnych.

(...) SA informuje Pożyczkobiorcę, w sposób o którym mowa w § 14, o zmienionej wysokości oprocentowania, okoliczności, na podstawie których podjęto decyzję o tej zmianie oraz dacie jej wejście w życie, określonej przez (...) SA.

Pożyczkobiorcy przysługuje prawo złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu umowy w przypadku braku akceptacji zmiany oprocentowania, w terminie 30 dni od dnia otrzymania zawiadomienia o tej zmianie. W przypadku złożenia

oświadczenia o wypowiedzeniu, zmiana oprocentowania nie wiąże Pożyczkobiorcy, a umowa ulega rozwiązaniu po upływie 30-dniowego okresu wypowiedzenia.

W przypadku braku złożenia oświadczenia Pożyczkobiorcy o wypowiedzeniu umowy w terminie określonym w ust. 6, zmiana oprocentowania pożyczki obowiązuje od daty wejścia w życie, określonej przez (...) SA.

Odsetki są liczone od aktualnego stanu zadłużenia, za faktyczny okres wykorzystania pożyczki.

Zmiana wysokości oprocentowania powoduje odpowiednio wzrost lub obniżenie wysokości raty pożyczki.

19. § 6 umowy stanowił:

Pożyczkobiorca jest zobowiązany do spłaty pożyczki wraz z odsetkami w 30 równych ratach kapitałowo – odsetkowych, płatnych w okresach miesięcznych, do dnia 4-go każdego miesiąca, w wysokości i terminach wyszczególnionych w planie spłaty, zgodnie z ust. 2.

Wysokość rat i terminy ich spłaty na dzień zawarcia umowy określa plan spłaty: pierwsza rata w wysokości 869,14 zł z terminem spłaty do dnia 4 marca 2020 r., druga rata i kolejne, do przedostatniej raty łącznie w wysokości 869,14 zł z terminem spłaty do dnia 4 każdego miesiąca, natomiast ostatnia rata w wysokości 861,12 zł z terminem spłaty do dnia 4 sierpnia 2022 r.

Łączna kwota odsetek wynosi 3.080,32 zł.

Wysokość rat i terminy ich spłaty mogą ulec zmianie w przypadkach zmiany oprocentowania, w tym przeterminowanego, określonych w umowie lub na wniosek Pożyczkobiorcy. Po dokonaniu zmiany, (...) SA doręczy Pożyczkobiorcy zawiadomienie o zmianie oprocentowania lub aktualny plan spłaty.

Pierwsza i ostatnia rata są ratami wyrównującymi tj.:

- 1) w wyższej wysokości niż pozostałe raty, w przypadku gdy dana rata obejmuje okres obrotowy dłuższy niż jeden miesiąc, ale nie dłuższy niż dwa miesiące,
- 2) w niższej wysokości niż pozostałe raty, w przypadku gdy rata obejmuje okres obrotowy krótszy niż jeden miesiąc.

Spłaty rat będą dokonywane przez (...) SA w drodze potrącenia wymagalnych należności ze środków pieniężnych na rachunku (...) nr (...) prowadzonym przez (...) SA.

Pożyczkobiorca zobowiązuje się do zapewnienia środków pieniężnych na spłatę raty na rachunku, o którym mowa w ust. 6, w terminach ustalonych zgodnie z ust. 2

Wpłaty na rachunek, o którym mowa w ust. 6, są przez (...) SA zaliczane na poczet należności w następującej kolejności: prowizje i opłaty, odsetki od zadłużenia przeterminowanego, odsetki zaległe, zadłużenie przeterminowane z tytułu pożyczki, odsetki bieżące, zadłużenie z tytułu kwoty pożyczki.

20. § 7 umowy stanowił:

Pożyczkobiorca ma prawo do spłaty całości albo części pożyczki przed terminem ustalonym zgodnie z § 6. Spłata dokonywana jest zgodnie z pisemną dyspozycją Pożyczkobiorcy.

Wcześniejsza częściowa spłata kwoty pożyczki powoduje zmniejszenie wysokości rat kapitałowo – odsetkowych przy zachowaniu dotychczasowego okresu kredytowania.

Plan spłaty uwzględniający zmiany wynikające z dyspozycji Pożyczkobiorcy, o której mowa w ust. 1, udostępniany będzie w serwisie internetowym.

Splata, o której mowa w ust. 2, zostanie zaliczona na poczet spłaty pożyczki, po dokonaniu rozliczenia wymaganych zobowiązań i odsetek naliczonych do dnia wcześniejszej spłaty, o których mowa w § 6 ust. 8

21. § 8 umowy stanowił:

Kwoty niespłaconych w całości lub w części rat pożyczki – w terminach określonych zgodnie z § 6 – stają się następnego dnia po upływie tych terminów zadłużeniem przeterminowanym i wymagalnym.

W przypadku nie spłacenia raty w terminie, (...) SA pobiera od kwoty zaległej raty pożyczki odsetki według zmiennej stopy procentowej zadłużenia przeterminowanego.

Stopa procentowa, o której mowa w ust. 2, odpowiada aktualnej wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie wynikającej z powszechnie obowiązujących przepisów prawa i w dniu zawarcia umowy wynosi dwukrotność sumy stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 5,5 punktów procentowych tj. 14 % w stosunku rocznym.

Zmiana wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie powodować będzie równoczesną i analogiczną zmianę wysokości stopy procentowej, o której mowa w ust. 3. (...) SA poinformuje o zmianie wysokości stopy procentowej zadłużenia przeterminowanego do końca miesiąca kalendarzowego, w którym nastąpiła zmiana, poprzez udostępnienie aktualnej wysokości tej stopy na stronie www.pkobp.pl oraz w oddziałach (...) SA. Zmiana wysokości oprocentowania powoduje odpowiednio wzrost lub obniżenie wysokości raty pożyczki.

W okresie obowiązywania umowy, (...) SA jest uprawniony do zmiany sposobu ustalania stopy procentowej zadłużenia przeterminowanego w przypadku zmiany lub uchylecia powszechnie obowiązujących przepisów prawa dotyczących odsetek od zadłużenia przeterminowanego w sposób wynikający ze zmiany lub uchylecia tych przepisów. O zmianach Pożyczkobiorca zostanie poinformowany w sposób określony w § 14.

22. § 15 umowy stanowił:

(...) SA informuje Pożyczkobiorcę o możliwości odstąpienia od umowy w terminie 14 dni od zawarcia umowy, jednakże nie później niż w ciągu 14 dni od dnia wypłaty pożyczki. Odstąpienie będzie skuteczne, jeżeli Pożyczkobiorca dostarczy lub wyśle oświadczenie na adres wskazany we wzorze oświadczenia o odstąpieniu od umowy, przed upływem powyższego terminu.

W razie odstąpienia od umowy Pożyczkobiorca zwróci (...) SA całkowitą kwotę pożyczki wraz z odsetkami naliczonymi od dnia następnego po dniu wypłaty do dnia spłaty pożyczki włącznie na rachunek (...).

Kwotę, o której mowa w ust. 2 Pożyczkobiorca zwróci niezwłocznie (...) SA, nie później niż w terminie 30 dni od dnia złożenia oświadczenia o odstąpieniu od umowy.

W dniu zawarcia umowy wysokość należnych odsetek, o których mowa w ust. 2, za każdy dzień korzystania z pożyczki wynosi 5,47 zł.

W przypadku zmiany oprocentowania, o którym mowa w § 5, wysokość należnych odsetek, o których mowa w ust. 4 nie ulega zmianie.

W razie odstąpienia od umowy, (...) SA zwróci Pożyczkobiorcy poniesione przez niego koszty udzielonej pożyczki, z wyjątkiem bezzwrotnych kosztów poniesionych przez Pożyczkobiorcę na rzecz organów administracji publicznej.

dowód: umowa kredytu, k. 37-39v, formularz informacyjny, k. 41-45

23. W dniu 14 lutego 2023 r. została zawarta umowa powierniczego przelewu wierzytelności pomiędzy kredytobiorcą S. T. oraz powodem Z. (...) sp. z.o.o. w formie elektronicznej i podpisana podpisem elektronicznym za pośrednictwem platformy (...)pl. (...) umowy przelewu były wierzytelności aktualne i przysłe przysługujące S. T. w z związku z umową o kredyt konsumencki zawartej dnia 4 lutego 2020 r. z (...) Bankiem (...) spółką akcyjną z siedzibą w W.. Cesja wierzytelności obejmowała w szczególności tzw. sankcję kredytu darmowego wraz ze wszystkimi związanymi z tym wierzytelnościami m.in. odsetki za zwłokę i opóźnienie. Kwestie rozliczenia stron umowy cesji powierniczej przedstawiały się następująco – Cesjonariuszowi przysługiwać będzie 50% wartości wierzytelności obejmującej żądanie główne (tj. odsetki umowne, prowizję i inne koszty kredytu naliczone przed kredytodawcą), odzyskanej od Dłużnika Cedenta w związku z realizacją Umowy. Cesjonariuszowi przysługiwać miały wszelkie zasądzone koszty procesu, w tym koszty zastępstwa procesowego, a ponadto wszelkie opłaty i koszty konieczne do wyegzekwowania przedmiotu umowy ponoszone miały być przez Cesjonariusza. W przypadku braku skutecznego wyegzekwowania roszczenia, niewyegzekwowana część zostaje przeniesiona w całości lub odpowiedniej części na Cedenta (przelew zwrotny wierzytelności). Pozostałe postanowienia umowne wskazywały, że pozostałe 50% wartości wyegzekwowanej wierzytelności przysługiwać miała Cedentowi

dowód: umowa cesji powierniczej, k. 46-46v, elektroniczne poświadczenie weryfikacji, k. 47-49, opinia wykonana na zlecenie O. W., k. 69-89.

24. Tego samego dnia S. T. udzielił w postaci elektronicznej za pośrednictwem platformy (...) pełnomocnictwa Z. (...) sp. z.o.o. do jego reprezentacji w zakresie umowy o kredyt konsumencki zawartej z (...) Bank (...) spółka akcyjna z siedzibą w W. dnia 4 lutego 2020 r. Pełnomocnictwo swoim zakresem obejmowało w szczególności do złożenia wniosku o wydanie zaświadczenia lub opinii bankowej zawierającej szczegółowe rozliczenia dokonywanych przeze mnie wpłat na poczet kredytu objętego Umową kredytową, w tym również uzyskiwania informacji w odpowiednim oddziale Banku, odbioru pisemnej korespondencji oraz uzyskiwania telefonicznej informacji w tym zakresie; złożenia wniosków o wydanie zaświadczenia o dokonaniu całkowitej spłaty kredytu wynikającego z Umowy kredytowej, w tym również do jego odbioru w dowolnej formie, jak też podejmowania innych koniecznych czynności w celu jego uzyskania; złożenia wniosku o udostępnienie formularza informacyjnego dotyczącego kredytu konsumenckiego wynikającego z Umowy kredytowej, w tym również do jego odbioru w dowolnej formie; złożenia wniosku o udostępnienie oryginału lub poświadczonej za zgodność z oryginałem kopii Umowy kredytowej. Ponadto, złożenia oświadczenia w odniesieniu do ww. umowy wynikającego z art. 45 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, przewidującego tzw. sankcję kredytu darmowego oraz do dalszego posługiwania się nim, w szczególności poprzez przesłanie złożonego oświadczenia do Banku. S. T. udzielił również upoważnienia firmie (...) (...) Sp. z.o.o. do ujawniania informacji i udostępnienia dokumentów objętych tajemnicą bankową, na podstawie art. 104 ust. 3 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Prawo bankowe.

dowód: pełnomocnictwo, k. 60, elektroniczne poświadczenie weryfikacji, k. 61-62, korespondencja e-mail, k. 63-

25. W związku z rozbieżnościami wynikającymi z różnych możliwych okoliczności przeliczenia odsetek i kosztów okołokredytowych powstały trzy możliwe warianty kosztów końcowych ww. pożyczki. W pierwszym wariantcie uwzględniającym kwotę kredytu w wysokości 20.000 zł z oprocentowaniem minimalnym 9,99%, na okres kredytowania 30 miesięcy z ratą równą końcowa suma zadłużenia konieczna do spłaty wynosiła 22.684,06 zł – składała się na nią część kapitałowa w wysokości 20.000 zł oraz część odsetkowa w wysokości 2.684,06 zł. W drugim wariantcie uwzględniającym kwotę kredytu 22.985,86 zł z oprocentowaniem minimalnym 9,99%, na okres kredytowania 30 miesięcy i z równą ratą końcowa suma zadłużenia do spłaty wynosiła 26.070,63 zł – składała się na nią część kapitałowa w wysokości 22.985,86 zł oraz część odsetkowa w wysokości 3.084,77 zł. W trzecim wariantcie uwzględniającym kwotę kredytu w wysokości 20.000 zł z oprocentowaniem nominalnym 11,3% na okres kredytowania 30 miesięcy z ratą równą końcowa suma zadłużenia konieczna do spłaty wynosiła 23.051,23 zł – składała się na nią część kapitałowa w wysokości 20.000 zł oraz część odsetkowa w wysokości 3.051,23 zł.

dowód: wyliczenia kalkulatora kredytowe G., k. 66-68v

26. Kredytobiorca S. T. dokonał całościowej spłaty pożyczki zaciągniętej w dniu 4 lutego 2020 r. Należność Banku z tytułu ww. pożyczki została całkowicie spłacona i zamknięta w dniu 6 lutego 2023 r.

dowód: zaświadczenie, k. 64-65, szczegółowe rozliczenie, k. 23-23v

27. Pismem z dnia 4 lipca 2023 r. Z. (...) Sp. z o.o. złożyła w imieniu kredytobiorcy w stosunku do (...) Banku (...) spółki akcyjnej z siedzibą w W. oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego w związku z umową kredytu z dnia 4 lutego 2020 r. W uzasadnieniu zarzucono naruszenie art. 30 ust. 1 pkt 4, 6, 7, 8, 10 i 16 u.k.k. Jednocześnie wezwano kredytodawcę do zapłaty kwoty 6.120,51 zł w terminie 7 dni od dnia doręczenia pisma. Pismo doręczono bankowi za pośrednictwem korespondencji e-mailowej.

dowód: oświadczenie, k. 50-51v, zestawienie spłat, k. 52-53, elektroniczne potwierdzenie weryfikacji, k. 54-55v, oświadczenie, k. 56-56v, elektroniczne potwierdzenie weryfikacji, k. 57-59,

III. Ocena dowodów

28. Zasadnicza część okoliczności faktycznych tej sprawy, istotnych dla wydanego rozstrzygnięcia, nie była przedmiotem sporu. Przedmiotem sporu była bowiem de facto ocena czy było możliwe skorzystanie z sankcji kredytu darmowego, a także ustalenie daty początkowej terminu rocznego przewidzianego na złożenie oświadczenia o skorzystaniu z tzw. sankcji kredytu darmowego w oparciu o art. 30 u.k.k. w związku z art. 45 u.k.k.

29. Sąd oparł fakty ustalone w sprawie na podstawie przedłożonych przez strony dokumentów (stanowiących dowód bez wydania w tym przedmiocie postanowienia, art. 243² k.p.c.), których prawdziwość i treść nie została zakwestionowana oraz nie budziła wątpliwości Sądu- W dokonywaniu ustaleń Sąd oparł się również na twierdzeniach stron stanowiących okoliczności bezsporne i niezaprzeczone oraz przyznane w rozumieniu art. 229 i 230 k.p.c.

IV. Ocena prawna

30. Powództwo podlegało oddaleniu z uwagi na niedochowanie rocznego terminu zawitego z art. 45 ust. 5 u.k.k. na złożenie oświadczenia o skorzystaniu z sankcji tzw. kredytu darmowego oraz brak ziszczenia się przesłanek określonych w art. 45 ust. 1 u.k.k. do złożenia oświadczenia w przedmiocie skorzystania z sankcji tzw. kredytu darmowego.

Legitymacja czynna powoda

31. Powierniczy przelew wierzytelności w celu jej ściągnięcia i przekazania zbywcy to umowa, na podstawie której cedent przekazuje wierzytelność do majątku osoby trzeciej, aby ta realizowała wierzytelność wobec dłużnika w imieniu własnym, ale na jego rzecz za przykładowo odpowiednim wynagrodzeniem na podstawie umowy zlecenia. Podstawy ukształtowania czynności powierniczej dostarcza art. 353¹ k.c. z uwzględnieniem ograniczeń wskazanych w tym przepisie oraz w art. 58 k.c. Cechami konstytutywnymi tego rodzaju czynności są: przeniesienie przez powierzającego na powiernika jakiegoś prawa (wierzytelności) w następstwie czego powiernik może korzystać z niego względem osób trzecich w zakresie wyznaczonym jego treścią (stosunek zewnętrzny) oraz zobowiązanie powiernika wobec powierzającego (stosunek wewnętrzny), że będzie z tego prawa korzystał w ograniczonym zakresie wskazanym treścią umowy powierniczej w szczególności, że prawo to (wierzytelność) powróci do powierzającego. Występują tu zatem dwa podstawowe stosunki prawne – zewnętrzny pomiędzy dłużnikiem wierzytelności a nabywcą (powiernikiem) i wewnętrzny (z reguły zlecenia) pomiędzy zbywcą wierzytelności a nabywcą. Tego rodzaju umowa uznawana jest za przelew wierzytelności (art. 509 k.c.) z osłabionymi skutkami prawnymi w stosunku do przelewu w pełni rozporządzającego, ponieważ związanie powiernika (nabywcy) stosunkiem wewnętrznym jest ściśle określone do czynności mających na celu odzyskanie wierzytelności od dłużnika i przekazanie jej powierzającemu (tak: uzasadnienie wyroku Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z 13 lutego 2014 r., I ACa 656/13).

32. Przelew powierniczy wierzytelności może mieć przy tym za przedmiot wierzytelności przyszłe i jest to stanowisko ugruntowane w orzecznictwie (por. wyrok Sądu Najwyższego z 24 maja 2017 r., III CSK 274/16). Do przelewu wierzytelności przyszłej stosować należy odpowiednio przepisy o przelewie (art. 509-518 k.c.), to oznacza, że na nabywcę wierzytelności przyszłej przechodzą wszystkie prawa, które przysługiwałyby uprawnionemu z takiej wierzytelności. Uprawniony (wierzyciel) z wierzytelności przyszłej ma ukształtowane już roszczenie do dłużnika o spełnienie świadczenia. Roszczenie to przysługuje mu już od chwili gdy w umowie stron zostało ono skonkretyzowane, a możliwość jego zrealizowania zostaje odroczone do czasu gdy spełnione zostaną warunki, od których uzależniono możliwość żądania spełnienia świadczenia przez wierzyciela. Umowa o przelew wierzytelności przyszłej przenosi na nabywcę uprawnienie do żądania spełnienia świadczenia przez dłużnika z takiej wierzytelności. Fakt zatem, iż umowa przelewu została zawarta w tej sprawie przed złożeniem przez kredytobiorcę oświadczenia przewidzianego w art. 45 ukk nie wpływa na jej ważność.

33. Zgodnie z art. 58 § 1 k.c., czynność prawna sprzeczna z ustawą albo mająca na celu obejście ustawy jest nieważna, chyba że właściwy przepis przewiduje inny skutek, w szczególności ten, iż na miejsce nieważnych postanowień czynności prawnej wchodzi odpowiednie przepisy ustawy. Zgodnie z art. 58 § 2 k.c., nieważna jest czynność prawna sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Jednocześnie, zgodnie z art. 22 ust. 2 Dyrektywy PE i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki państwa członkowskie zapewniają, by konsumenci nie mogli zrzekać się praw przyznanych im na mocy przepisów prawa krajowego wprowadzających w życie niniejszą dyrektywę lub do niej się odnoszących. Zgodnie natomiast z art. 23 Dyrektywy 2008/48/WE, państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Zdaniem sądu umowa przelewu powierniczego wierzytelności zawarta pomiędzy powodową spółką a S. T. jest ważna.

34. Ocenę ważności analizowanej umowy przelewu powierniczego wierzytelności rozpocząć należy od zaznaczenia, że S. T. występował w tej umowie jako konsument, powodowa spółka zaś – przedsiębiorca. Zgodnie z postanowieniami umowy, S. T. nie otrzymał z tytułu zawartego powierniczego przelewu wierzytelności żadnego wynagrodzenia, nie był również zobowiązany do zapłaty wynagrodzenia powodowej spółce. Jednocześnie, w razie uzyskania od banku środków pieniężnych z tytułu sankcji kredytu darmowego, strony miały rozliczyć się w ten sposób, że połowę tych środków otrzyma powodowa spółka, a połowę S. T.. Rozliczenie to nie dotyczyło kosztów procesu, które – w razie wygranej sprawy sądowej – należeć się miały w całości powodowej spółce.

35. W ocenie sądu brak jest w niniejszej sprawie okoliczności, które wskazywałyby na nieważność zawartej umowy powierniczego przelewu wierzytelności, w szczególności takich okoliczności, które wskazywałyby na sprzeczność umowy z zasadami współżycia społecznego (art. 58 § 2 k.c.). W ocenie sądu to od woli konsumenta zależy, czy będzie osobiście dochodzić roszczeń – ryzykując w ten sposób poniesienie kosztów procesu drugiej strony - i wejście w spór prawny na którym się najprawdopodobniej przeciętny konsument nie zna, czy zdecyduje się scedować wierzytelność na rzecz podmiotu profesjonalnie zajmującego się dochodzeniem tego typu roszczeń. Sposób rozliczenia stron określony w umowie przelewu wierzytelności (50% dochodzonej wierzytelności w razie wygrania sprawy) nie prowadzi zdaniem sądu do naruszenia interesów konsumenta, tym bardziej mając na uwadze, iż wps w niniejszej sprawie wynosi niespełna 7 tys. zł. Jednocześnie, możliwość dokonania cesji na rzecz przedsiębiorcy może w okolicznościach sprawy lepiej chronić konsumenta, który może mieć trudność z odparciem argumentów odnoszących się chociażby do zaistnienia przesłanek z art. 30 u.k.k. W konsekwencji nie jest również tak, aby przelew powierniczy był sprzeczny – jak wywodziła pozwana spółka – z właściwością zobowiązania.

36. Zgodnie z art. 45 ust. 1 u.k.k. oświadczenie w przedmiocie skorzystania z sankcji kredytu darmowego powinno mieć formę pisemną (ad probationem). W konsekwencji, pełnomocnictwo do dokonania czynności prawnej w postaci złożenia oświadczenia prawokształtującego w przedmiocie skorzystania z sankcji tzw. kredytu darmowego powinno być zawarte w formie pisemnej ad probationem (por. Czech Tomasz, Kredyt konsumencki. Komentarz, wyd. III, komentarz do art. 45, LEX 2023, akapit 82). Jednocześnie, zgodnie z art. 78¹ § 1 k.c., do zachowania elektronicznej

formy czynności prawnej – która, jak wynika z art. 78¹ § 2 k.c., jest równoznaczna z oświadczeniem woli złożonym w formie pisemnej – wystarcza złożenie oświadczenia woli w postaci elektronicznej i opatrzenie go kwalifikowanym podpisem elektronicznym. Pełnomocnictwo (k.60) zostało podpisane przez S. T. podpisem elektronicznym i jako takie jest równoznaczne ze złożeniem oświadczenia woli w formie pisemnej.

37. Ponadto sąd nie przychylił się do zarzutu strony pozwanej dotyczącego nieskuteczności złożenia oświadczenia o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego z uwagi na fakt, iż wiadomość mailowa zawierająca to oświadczenie została wysłana na adres (...), co stanowiło naruszenie § 16 ust. 1 umowy pożyczki, a w systemie banku nie widnieje reklamacja złożona przez powoda. Faktem jest, iż w § 16 umowy pożyczki strony postanowiły, iż pożyczkobiorca może składać reklamacje w formie pisemnej, ustnie lub elektronicznie (w serwisie internetowym w usłudze bankowości elektronicznej). (k. 38v-39). Okoliczność ta jest jednak bez znaczenia, ponieważ w analizowanym postanowieniu umownym mowa jest wyraźnie o reklamacjach (przez które to reklamacje należy rozumieć zgodnie z dyspozycją art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 5 sierpnia 2015 r. o rozpatrywaniu reklamacji przez podmioty rynku finansowego, wystąpienia skierowane do podmiotu rynku finansowego przez jego klienta, w którym klient zgłasza zastrzeżenia dotyczące usług świadczonych przez podmiot rynku finansowego), nie zaś o oświadczeniu prawokształtującym z art. 45 ukk. Skuteczność oraz moment złożenia takiego oświadczenia adresatowi regulowane są przepisami kodeksu cywilnego (art. 60, art. 61 k.c.), zgodnie z którymi wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej (oświadczenie woli), zaś oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej jest złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią. W tej sprawie nie ma wątpliwości zatem, że oświadczenie z art. 45 ukk zostało skutecznie złożone poprzez skierowanie je pod udostępniony przez bank adres e-mailowy.

Roczny termin zawity z art. 45 ust. 5 u.k.k.

38. Zgodnie z art. 45 ust. 1 u.k.k., w przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie. Zgodnie natomiast z art. 45 ust. 5 u.k.k., uprawnienie, o którym mowa w ust. 1, ***wygasa po upływie roku od dnia wykonania umowy.***

39. Termin ustawowy „wykonanie umowy” w rozumieniu art. 45 ust. 5 u.k.k. nie jest w chwili obecnej interpretowany jednolicie, tak w orzecznictwie sądów powszechnych, jak i w doktrynie. Termin ten nie był dotychczas przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego. Zdaniem części orzecznictwa (m. in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 1 lipca 2019 r., V ACa 188/18, wyrok Sądu Okręgowego w Kielcach z dnia 14 marca 2023 r., II Ca 98/23;) oraz doktryny (m. in. Czech Tomasz, Kredyt konsumencki. Komentarz, wyd. III, komentarz do art. 45, LEX 2023, akapit 68) wykonanie umowy w rozumieniu omawianego przepisu powinno być wykładane jako zrealizowanie wszystkich obowiązków wynikających z umowy przez obydwie jej strony, a zatem również kredytobiorcę. W konsekwencji, termin roczny na zrealizowanie uprawnienia przez konsumenta liczony będzie – wedle zwolenników tej wykładni – od momentu spłacenia przez kredytobiorcę całości kredytu, niezależnie od tego, czy spłata kredytu realizowana jest terminowo. Przeciwny pogląd zakłada, że wykonaniem umowy w rozumieniu art. 45 ust. 5 u.k.k., stanowiącym początek rocznego terminu zawitego na złożenie oświadczenia w przedmiocie skorzystania z sankcji kredytu darmowego, jest wykonanie umowy przez kredytodawcę, tj. wypłata środków kredytobiorcy (por. wyrok Sądu Okręgowego w Poznaniu z 27 lutego 2019 r., sygn. akt XII C 1503/18, wyrok Sądu Okręgowego w Warszawie z 30 maja 2023 r., sygn. akt XXVII Ca 309/23; Ustawa o kredycie konsumenckim. Komentarz. Red. dr hab. Konrad Osajda, 2019, wyd. 2/M. Grochowski, Legalis 2023, nr boczny 18-21).

40. W ocenie sądu wykonanie umowy w rozumieniu art. 45 ust. 5 u.k.k. należy rozumieć jako wykonanie umowy przez jedną ze stron stosunku zobowiązaniowego – kredytodawcę – który wypłaca kredytobiorcy środki pieniężne stanowiące przedmiot umowy kredytu, a zatem spełnia świadczenie charakterystyczne dla umowy kredytu

(stanowiącej umowę dwustronnie zobowiązującą, ale nie będącej umową wzajemną). Do przyjęcia zaprezentowanego stanowiska skłoniły sąd następujące względy.

41. Po pierwsze, nie jest prawdą, aby termin „wykonanie umowy” był terminem językowo jednoznacznym, stąd też – poza wykładnią językową – niezbędne jest sięgnięcie do wykładni systemowej oraz funkcjonalnej. Tym bardziej iż przyjęcie pierwszego z przytoczonych stanowisk może rodzić uzasadnione wątpliwości natury aksjologicznej, co do zostanie omówione w dalszej części uzasadnienia. Nie jest w szczególności jasne z językowego punktu widzenia, czy za wykonanie umowy w rozumieniu art. 45 ust. 5 u.k.k. rozumieć należy wykonanie jej przez obydwie strony stosunku zobowiązaniowego, wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego, czy też za wykonanie umowy w rozumieniu problemowego przepisu rozumieć wykonanie jej przez co najmniej jedną ze stron tego stosunku. Wykonaniem umowy będzie bowiem – w rozumieniu czysto językowym – zarówno wykonanie jej przez bank (a zatem zasadniczo wypłata kredytu), wykonanie jej przez kredytobiorcę (zasadniczo spłata kredytu oraz należności ubocznych), jak i wykonanie umowy przez obydwie jej strony.

42. Niejednoznaczność wykładni gramatycznej, językowej, prowadzi do konieczności zwrócenia się ku wykładni systemowej. W ustawie o kredycie konsumenckim termin „wykonanie umowy” pojawia się jedynie w problemowym przepisie z art. 45 ust. 5 u.k.k. Należy jednak zauważyć, że ustawodawca posługuje się terminem wykonania umowy (niewykonania umowy) w przepisach zawartych w Kodeksie cywilnym (por. art. 385³ pkt 7 i 16 k.c., art. 394 § 3 k.c., art. 14 § 2 k.c., art. 59 k.c.). W przepisach tych ustawodawca wielokrotnie ma na myśli sytuację wykonania (czy niewykonania) umowy przez co najmniej jedną ze stron umowy dwustronnie zobowiązującej, mimo tego, że w przepisie brak jest wyraźnego zastrzeżenia, iż mowa o wykonaniu umowy przez co najmniej jedną ze stron. Podobnie kodeks postępowania cywilnego – posługujący się terminem wykonanie umowy w przepisach z art. 34 § 1 i 2 k.p.c. – za wykonanie umowy rozumie wykonanie jej przez jedną ze stroną stosunku dwustronnie zobowiązującego (art. 34 § 2 k.p.c.).

43. Nie ma zdaniem sądu żadnych argumentów natury aksjologicznej, które nakazywałyby przyjmować, że w przepisie z art. 45 ust. 5 u.k.k. – w przeciwieństwie do innych, przywołanych wyżej przepisów k.c. oraz k.p.c. – za wykonanie umowy należy uważać wykonanie jej przez obydwie strony stosunku zobowiązaniowego, w tym wykonanie jej przez kredytobiorcę, który wszak spełnia świadczenie niestanowiące świadczenia charakterystycznego dla umowy kredytu (świadczeniem charakterystycznym dla umowy kredytu, niebędącej umową wzajemną, jest wypłata środków kredytu, nie zaś spłata kredytu). Przeciwnie, ratio legis normy prawnej zawartej w art. 45 ust. 5 u.k.k. świadczy o tym, aby wykonanie umowy utożsamiać (podobnie jak w przypadku innych przepisów) z jej wykonaniem przez jedną ze stron, a to kredytodawcę. Świadczą o tym następujące względy.

44. Po pierwsze, przewidziany w art. 45 ust. 5 u.k.k. termin roczny na wykonanie uprawnienia, ma charakter terminu zawitego, który z istoty swojej – jak każdy termin zawity – jest terminem krótkim, zmierzającym przede wszystkim do uporządkowania i stabilizacji obrotu oraz wykluczenia sytuacji, w których możliwość powoływania się na sankcję kredytu darmowego i zmiana tym samym treści zobowiązania, trwałaby nieskończenie długo, pozbawiając kredytodawców/pożyczkodawców pewności co do kształtu ich relacji łączącej z konsumentem. Podobnie jak w przypadku innych oświadczeń prawokształtujących (np. prawa odstąpienia) ograniczenie terminu musi być więc wyraźne i jednoznaczne, gdyż jest to konieczne dla stabilizacji ryzyka gospodarczego i bezpieczeństwa obrotu.

45. Po drugie, w przypadku gdy to konsument jest beneficjentem sankcji kredytu darmowego, przyznanie mu uprawnienia do przedłużania terminu do skorzystania z niej, np. przez nienależyte wykonanie zobowiązania (uchybianie terminom zapłaty rat, lub np. przez ubieganie się o tzw. wakacje kredytowe, lub np. przez zmianę harmonogramu płatności w porozumieniu z kredytodawcą), stanowiłoby nieproporcjonalne i bezprecedensowe w systemie prawnym rozwiązanie.

46. Po trzecie, konsument od momentu zawarcia umowy dysponuje wystarczającym czasem na zapoznanie się z nią, przeanalizowanie jej postanowień oraz podjęcie decyzji co do skorzystania z sankcji kredytu darmowego. Rozwiązanie takie jest proporcjonalne oraz realizuje cele określone w art. 23 Dyrektywy 2008/48/WE, zgodnie z którym państwa

członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstraszające. Należy zwrócić uwagę, że sankcja kredytu darmowego jest sankcją wyjątkową surową, skutkującą tym, iż kredytobiorca otrzymuje kredytowanie środków pieniężnych bez obowiązku jakiegokolwiek wynagrodzenia z tego tytułu na rzecz banku. W przypadku umów długoterminowych, kilkuletnich, sankcja ta jest tym bardziej dolegliwa. Nie sposób zatem uznać, aby w przypadku takich długoletnich umów proporcjonalne było umożliwianie kredytobiorcy skorzystania z sankcji kredytu darmowego przez tak długi czas. Tym bardziej iż przyjęcie przeciwnego stanowiska prowadziłyby do uznania, że kredytobiorca może skorzystać ze swojego uprawnienia również w toku procesu sądowego z powództwa banku o zapłatę rat kredytu, czy wręcz w toku egzekucji

47. Po czwarte, zgodnie z art. 45 ust. 1 u.k.k., w wypadku naruszeń, o których mowa w tym przepisie, konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie. Z uregulowania tego („po złożeniu oświadczenia (...) zwraca kredyt bez odsetek (...) w terminie i sposób ustalony w umowie”) wyraźnie wynika, iż celem ustawodawcy było takie ukształtowanie przepisów, aby oświadczenie w przedmiocie sankcji kredytu darmowego działało zasadniczo na przyszłość (podobnie jak skutki innych naruszeń, wynikające z mocy prawa, określone w art. 45 ust. 2 i 3 u.k.k.), tj. aby skutkowało ono modyfikacją jeszcze wiążącego strony stosunku umownego. Celem ustawodawcy nie było zaś to, aby przyznać kredytobiorcom uprawnienie do modyfikacji już de facto wygasłego stosunku zobowiązaniowego (należy bowiem uznać, że po spłacie wszystkich rat i należności ubocznych umowa kredytu wygasa).

48. Wszystkie powyższe względy przemawiają za uznaniem, że wykonaniem umowy kredytu w rozumieniu art. 45 ust. 5 u.k.k. jest spełnienie świadczenia charakterystycznego dla tego stosunku zobowiązaniowego przez jedną ze stron tego stosunku (bank/ pożyczkodawcę), a to wypłata środków pieniężnych stanowiących przedmiot kredytu.

Przesłanki do złożenia oświadczenia w przedmiocie skorzystania z sankcji tzw. kredytu darmowego

49. Niezależnie od powyższego, należy wskazać, że w sprawie brak było podstaw do skorzystania przez kredytobiorcę z omawianego uprawnienia. Podstawą prawną żądania pozwu był przepis art. 45 ust. 1 u.k.k. stosownie do treści którego w przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

50. Rozważania w tym zakresie rozpocząć należy od stwierdzenia, że użyty w art. 45 ust. 1 u.k.k., zwrotu „naruszenie” rozumieć należy wyłącznie jako zupełny brak zamieszczenia w umowie kredytu konsumenckiego konkretnych informacji lub postanowień wymienionych w ust. 1 lub określenie ich w sposób wadliwy, nieprawidłowy, co aktualizować będzie się w zakresie określenia wysokości poszczególnych elementów (np. wysokości stóp oprocentowania, wysokości odsetek dziennych, całkowitego kosztu kredytu). Wskazuje na to w pierwszej kolejności literalne brzmienie art. 45 ust. 1 u.k.k., który wylicza postanowienia, które umowa powinna określać. Należy zatem wywnioskować, iż jego naruszenie może polegać tylko na sytuacji, gdy w danej umowie nie zamieszczono któregoś z tych postanowień lub postanowienie to zostało błędnie określone. Ideą wprowadzenia w u.k.k. obowiązku informacyjnego skorelowanego z surową sankcją kredytu darmowego, było założenie, by konsument mógł ocenić tak ryzyko związane z danym instrumentem finansowym, jak i ocenić konkurencyjność danego produktu, a zatem by mógł podjąć świadomą decyzję co do dokonania określonej transakcji kredytowej z bankiem.

51. Zauważyć należy przy tym, iż zgodnie z art. 29 ust. 3 u.k.k., umowa powinna być sformułowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały. Z art. 45 ust. 1 u.k.k. nie wynika zaś, by naruszenie art. 29 ust. 3 u.k.k. przez kredytodawcę łączyło się z możliwością zastosowania sankcji kredytu darmowego. Oczywiście Sąd miał na uwadze, iż treść stosunku prawnego winna być przez strony ukształtowana w sposób jednoznaczny i zrozumiały jednak istotne było, czy w przypadku niejasności postanowień umowy czy jej niejednoznaczności możliwe jest zastosowanie sankcji – w tym

przewidzianej w art. 45u.k.k. W piśmiennictwie wskazuje się, iż wyłącznie brak zamieszczenia określonych w art. 30 ustawy o kredycie konsumenckim konkretnych punktach elementów, może prowadzić do zastosowania sankcji kredytu darmowego (Kaszubski Remigiusz W., Obzejta Łukasz, Tytuł: Karty płatnicze w Polsce, Opublikowano: WKP 2012, monografia).

52. W ocenie Sądu zatem sankcja kredytu darmowego nie powstaje, gdy kredytodawca naruszył obowiązek, którego źródłem jest przepis niewymieniony w art. 45 ust. 1 u.k.k., tj. inne postanowienie ustawy, zasady współzycia społecznego lub ustalone zwyczaje. Katalog przepisów określonych w art. 45 ust. 1 u.k.k. ma charakter zamknięty i ze względu na wyjątkowy, sankcyjny charakter regulacji, nie podlega wykładni rozszerzającej ani wnioskowaniu per analogiam.

53. W efekcie stwierdzić należy, iż nawet, gdy dane postanowienia umowy wymienione w art. 30 u.k.k. są zredagowane w sposób niejasny i budzący wątpliwości, to nie ma podstaw, aby stosować sankcję z art. 45 ust. 1 u.k.k., chyba że stopień niepewności, czy niejasności wyklucza możliwość uznania, że dane uregulowanie umowne niesie za sobą w ogóle jakąkolwiek informację.

54. Należy również zauważyć, że zgodnie z art. 23 Dyrektywy 2008/48/WE, państwa członkowskie ustanawiają przepisy dotyczące sankcji mających zastosowanie w przypadku naruszenia przepisów krajowych przyjętych zgodnie z niniejszą dyrektywą i podejmują wszelkie niezbędne działania w celu zapewnienia stosowania tych sankcji. Przewidziane sankcje muszą być skuteczne, proporcjonalne i odstrasżające. Wykładając przepis z art. 45 ukk w świetle zacytowanego art. 23 Dyrektywy – nakazującego proporcjonalność sankcji – należy wskazać, że skorzystanie z sankcji kredytu darmowego może być uprawnione jedynie w sytuacji, w której naruszenie któregokolwiek z przepisów wymienionych w art. 45 ust. 1 ukk mogło mieć wpływ na decyzję konsumenta odnośnie zawarcia umowy (por. pkt 73 uzasadnienia wyroku Trybunału Sprawiedliwości UE z 9 listopada 2016 r., C-42/15: „art. 23 dyrektywy (...) należy interpretować w ten sposób, iż nie stoi on na przeszkodzie temu, by państwo członkowskie przewidziało w uregulowaniu krajowym, że w wypadku gdy umowa o kredyt nie zawiera wszystkich elementów wymaganych w art. 10 ust. 2 tej dyrektywy, umowę tę uważa się za nieoprocentowaną i bezpłatną, o ile chodzi o element, którego brak może pozbawić konsumenta możliwości dokonania oceny zakresu ciążącego na nim zobowiązania”).

55. W ocenie sądu w tej sprawie nie doszło do naruszenia żadnego z powołanych przez stronę powodową przepisów ukk w stopniu, który uprawniałby konsumenta do skorzystania z sankcji kredytu darmowego.

56. Zarzut naruszenia **art. 30 ust. 1 pkt. 6 u.k.k.** powód uzasadniał niejasnym i nierzetelnym określeniem stopy oprocentowania kredytu z odesłaniem do stopy referencyjnej NBP, a także niewskazaniem okresów, warunków i procedury zmiany samej stopy referencyjnej NBP, determinującej wysokość stopy oprocentowania, a także niepoinformowanie kredytobiorcy iż zastosowana stopa oprocentowana odnosi się również do kredytowanych kosztów kredytu oraz nieokreślenie faktycznie zastosowanej stawki oprocentowania umownego. W ocenie sądu nie doszło do naruszenia art. 30 ust. 1 pkt 6 u.k.k. z uwagi na to, że informacja o stopie referencyjnej NBP jest jawna i łatwo dostępna dla każdego i z łatwością każdy zainteresowany może sprawdzić na stronie NBP wysokość stopy referencyjnej i w związku z tym może samodzielnie ustalić wysokość ustawowych odsetek maksymalnych. Ponadto, w ocenie Sądu, Bank nie ma obowiązku informowania konsumentów o wysokości stopy referencyjnej, która jest w istocie ustalana przez organy państwa.

57. Ponadto, pozwany nie utajniał informacji odnoszących się do tego, że koszty kredytu powiększane są o odsetki naliczane przez cały czas trwania Umowy kredytu. Nie jest prawdą, jak wskazuje strona powodowa, że pozwany bank nie poinformował kredytobiorcy, iż prowizja za udzielenie kredytu podlega oprocentowaniu. Po pierwsze, z § 1 ust. 1 umowy wyraźnie wynika, że na udzielaną pożyczkę w wysokości 22 985,86 zł składa się całkowita kwota pożyczki oraz kwota przeznaczona na zapłatę kosztów związanych z udzieleniem pożyczki, jeżeli koszty te, zgodnie z wolą pożyczkobiorcy, podlegają kredytowaniu przez (...) S.A. Na fakt, że prowizja będzie kredytowana przez bank, wskazywał również § 1 ust. 1 umowy, z którego wyraźnie wynikało, że całkowita kwota pożyczki to kwota pożyczki bez kredytowanych kosztów pożyczki. O oprocentowaniu pożyczki stanowił § 5, które stanowił, że oprocentowaniu

podlega kwota pożyczki, o której mowa w § 1 ust. 1 umowy (a zatem całkowita kwota pożyczki oraz kwota przeznaczona na zapłatę kosztów związanych z udzieleniem pożyczki, o ile podlegają kredytowaniu).

58. Zarzut naruszenia **art. 30 ust. 1 pkt. 7 u.k.k.** powód uzasadniał błędnym wskazaniem przez pozwanego rzeczywistej stopy oprocentowania i całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta ustalonej w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia (§ 1 ust. 4 i 5 umowy kredytu). Stosownie do treści art. 30 ust. 1 pkt. 7 u.k.k. umowa o kredyt konsumencki powinna określać rzeczywistą roczną stopę oprocentowania oraz całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta ustaloną w dniu zawarcia umowy o kredyt konsumencki wraz z podaniem wszystkich założeń przyjętych do jej obliczenia. Przez rzeczywistą roczną stopę oprocentowania należy rozumieć całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta, wyrażony jako wartość procentowa całkowitej kwoty kredytu w stosunku rocznym (art. 5 pkt. 12 u.k.k.). Całkowitą kwotą do zapłaty przez konsumenta jest suma całkowitego kosztu kredytu i całkowitej kwoty kredytu (art. 5 pkt. 8 u.k.k.). W umowie jako RRSO wskazano 23,94%, a całkowitą kwotę do zapłaty 26.066,18 zł (k. 37).

59. Istota argumentacji powoda sprowadza się do tezy, że nie można naliczać odsetek od kredytowanych kosztów kredytu, co powodowało zawyżenie kosztów kredytu, a w konsekwencji błędne określenie rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania i całkowitej kwoty do zapłaty. Powyższego powód upatruje w zdefiniowaniu stopy oprocentowania kredytu, która w brzmieniu obowiązującym stanowi – stopa oprocentowania wyrażona jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane do wypłaconej kwoty na podstawie umowy o kredyt w stosunku rocznym. Stopa oprocentowania kredytu została wskazana na 9,99%. Aktualnie żaden przepis prawa nie zabrania pobierania odsetek od kredytowanych kosztów kredytu (por. wyrok SO w Warszawie z dnia 31 marca 2023 r., V Ca 3217/22). Z art. 5 pkt. 10 u.k.k. wynika natomiast, iż określenie stopy oprocentowania kredytu powinno nastąpić w relacji do kwoty faktycznie wypłaconej, co też bezspornie miało w okolicznościach sprawy miejsce. Z art. 5 pkt. 10 u.k.k. nie wynika natomiast zakaz naliczania odsetek od kredytowanych kosztów kredytu. W wyroku TSUE z dnia 21 kwietnia 2016 r. (C-377/14) podkreślono, iż nie można prezentować tej samej kwoty w całkowitych kosztach kredytu jak i w całkowitej kwocie kredytu. Powyższe stanowisko zostało podzielone również w wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 15 lutego 2017 r., w sprawie VI ACa 560/16 oraz wyroku Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 2019 r., I (...) 9/18. W okolicznościach sprawy jako całkowita kwota kredytu została wyłącznie wskazana kwota wypłacona cedentowi „na rękę”, a zatem nie zostały w niej ujęte kredytowane koszty kredytu. W konsekwencji nie doszło do nieprawidłowego zawyżenia całkowitej kwoty kredytu poprzez ujęcie kosztu kredytu w całkowitej kwocie kredytu, co powodowałoby zaniżenie RRSO.

60. Naruszenia **art. 30 ust. 1 pkt. 8 u.k.k.** strona powodowa upatrywała w szczególności w niepoinformowanie konsumenta o ujęciu w racie odsetkowo – kapitałowej kredytowanych kosztów kredytu i naliczonych od nich odsetkach umownych, a także jaki jest stosunek spłat: całkowitej kwoty kredytu, kredytowanych kosztów kredytu i odsetek w ratach kredytu. W pierwszej kolejności należy wskazać, że Bank załączył do umowy pożyczki harmonogram spłaty pożyczki, w którym szczegółowo wskazał ile wynosi kwota odsetek a ile kwota kapitału w każdej racie przez cały okres kredytowania. Ponadto, w harmonogramie dostępnym dla pożyczkobiorcy jest aktualizowane saldo zadłużenia po spłacie każdej raty. W umowie kredytu zamieszczono informację o kolejności zaliczania rat kredytu. Ustalono, że wpłaty na rachunek zaliczane są na poczet należności w następującej kolejności: prowizje i opłaty, odsetki od zadłużenia przeterminowanego, odsetki zaległe, zadłużenie przeterminowane z tytułu pożyczki, odsetki bieżące, zadłużenie z tytułu kwoty pożyczki (§ 6 ust. 8 umowy). Ponadto wskazano, że wcześniejsza częściowa spłata kwoty pożyczki powoduje zmniejszenie wysokości rat kapitałowo – odsetkowych przy zachowaniu dotychczasowego okresu kredytowania (§ 7 ust. 2 umowy). Sąd uznał zatem, że nie doszło do naruszenia art. 30 ust. 1 pkt. 8 u.k.k.

61. Naruszenia **art. 30 ust. 1 pkt 10 u.k.k.** powód upatrywał w niepoinformowaniu klienta, że kosztem kredytu są również odsetki umowne naliczone od kredytowanych kosztów kredytu, a tym samym zaniżenie faktycznej wysokości kosztu kredytu w postaci prowizji oraz przez niepoinformowanie klienta, że zmienna stopa oprocentowania oparta o stawkę referencyjną NBP ma wpływ na koszty kredytu, oraz przez pominięcie, iż w przypadku całkowitej spłaty kredytu wszystkie koszty udzielenia kredytu – w tym w szczególności prowizja – podlegają rozliczeniu zgodnie z art. 49 i art. 45 u.k.k. W ocenie Sądu warunki zmiany omawianych kosztów zostały określone precyzyjnie i nie przewidywały po

stronie pozwanego arbitralności w procesie wprowadzania tych zmian. § 5 ust. 1-4 umowy kredytu wskazuje, iż umowa w sposób jasny i precyzyjny określała sytuacje, w których mogą wzrosnąć koszty udzielonego kredytu. Dodatkowo należy wskazać, że zgodnie z § 5 ust. 5 umowy pozwany zobowiązał się do informowania kredytobiorcy o każdej zmianie bądź wprowadzeniu nowych opłat w trybie § 5 ust. 5 umowy kredytu – najpóźniej na dwa miesiące przed datą wejścia w życie zmiany. Podkreślić należy, iż w przypadku braku zgody na zmianę kredytobiorcy przysługuje prawo do wypowiedzenia umowy. Zdaniem Sądu, Bank zadośćuczynił wszystkim wymogom informacyjnym, a jego działanie nie nosiło znamion naruszenia. Ponadto z § 1 umowy wyraźnie wynika, że na pożyczkę udzielaną kredytobiorcy przez bank składa się zarówno całkowita kwota pożyczki w wysokości 20 000 zł, jak i kwota przeznaczona na zapłatę kosztów związanych z udzieleniem pożyczki, wymienionych w § 2 (a zatem w kwocie 2 985,86 zł – która to kwota, zgodnie z § 2, obejmowała prowizję), jeżeli koszty te zgodnie z wolą pożyczkobiorcy, podlegają kredytowaniu przez bank.

62. Naruszenia **art. 30 ust. 1 pkt 15 u.k.k.** w zw. z art. 53 ust. 1 i 2 u.k.k. powód upatrywał w niepełnym określeniu sposobów odstąpienia od Umowy pożyczki przez konsumenta i pominięciu uprawnienia konsumenta do odstąpienia od umowy na zasadach określonych w art. 53 ust. 3 Ustawy, to jest w przypadku, gdy umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30 Ustawy oraz poprzez błędne pouczenie, iż oświadczenie o odstąpieniu może zostać złożone wyłącznie poprzez złożenie lub wysłanie oświadczenia o odstąpieniu na określony adres banku (albo jego oddziału) oraz przez nieokreślenie skutków odstąpienia od Umowy pożyczki w postaci stanu, jakby Umowa pożyczki nie była nigdy zawarta. Stosownie do treści art. 53 ust. 1 u.k.k. konsument ma prawo, bez podania przyczyny do odstąpienia od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. § 2 wskazuje natomiast, że jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia dostarczenia wszystkich elementów wymienionych w art. 30 u.k.k. Natomiast art. 30 ust. 1 pkt. 15 u.k.k. wskazuje, że umowa o kredyt konsumencki, z zastrzeżeniem art. 31-33, powinna określać termin, sposób i skutki odstąpienia konsumenta od umowy, obowiązek zwrotu przez konsumenta udostępnionego przez kredytodawcę kredytu oraz odsetek zgodnie z rozdziałem 5, a także kwotę odsetek należnych w stosunku dziennym. Ustawa o kredycie konsumenckim przewiduje dwie postacie odstąpienia od umowy. Pierwsza z nich jest związana prawem do odstąpienia od umowy w terminie 14 dni od dnia zawarcia umowy. Druga postać jest związana z sytuacją, gdy umowa kredytu nie zawiera elementów wymienionych w art. 30 u.k.k. (art. 53 ust. 1 i 2 u.k.k.). Bezspornie w umowie określono wyłącznie tą pierwszą postać odstąpienia. W orzecznictwie wskazuje się, iż powinność poinformowania o treści art. 53 ust. 2 u.k.k. aktualizuje się wyłącznie w sytuacji, gdy w umowie faktycznie wystąpiły braki uzasadniające odstąpienie od umowy na tej podstawie (por. wyrok SA w Białymstoku z dnia 28 czerwca 2019 r., I ACa 281/19). Dla pozostałych konsumentów (w tym cedenta) powyższa okoliczność była bez znaczenia, albowiem nie wpływała na wysokość oraz charakter ich zobowiązania (por. wyrok SR dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie, sygn.. akt XVI C 2870/21, wyrok SR dla Warszawy-Woli w Warszawie I C 516/22, Tomasz Czech w: Kredyt Konsumencki. Komentarz. Wyd. 2 komentarz do art. 30, Lex).

63. Literalnie art. 53 ust. 2 u.k.k. brzmi „jeżeli umowa o kredyt konsumencki nie zawiera elementów określonych w art. 30, konsument może odstąpić od umowy o kredyt konsumencki w terminie 14 dni od dnia dostarczenia wszystkich elementów wymienionych w art. 30”. W art. 14 ust. 1 lit. b Dyrektywy powyższą przesłankę zdefiniowano jako „okres, w którym możliwe jest odstąpienie od umowy, rozpoczyna się: w dniu, w którym konsument otrzymał warunki umowy oraz informacje zgodnie z art. 10, jeżeli dzień ten przypada po dniu zawarcia umowy”. Posłużenie się słowem „jeżeli” świadczy o tym, iż druga przesłanka ma charakter warunkowy i aktualizuje się wyłącznie w sytuacji, w której przy zawarciu umowy nie doszło do przekazania wszystkich informacji określonych w art. 30 u.k.k., co w okolicznościach sprawy nie miało miejsca. W ocenie Sądu, umowne ujęcie tej drugiej podstawy odstąpienia w sytuacji, gdy kredytodawca przekazuje wszystkie istotne informacje przy zawarciu umowy niepotrzebnie komplikowałoby treść umowy, a dla cedenta byłoby informacją zbędną. Podkreślenia wymaga, iż w sytuacji zachowania wymogów z art. 30 u.k.k. obie podstawy odstąpienia aktualizują się tego samego dnia, a zatem zbiorcze ich określenie w umowie, należy uznać za prawidłowe.

64. **Naruszenia art. 30 ust. 1 pkt. 16 u.k.k.** powód upatrywał w niepełnym i wprowadzającym w błąd konsumenta określeniu procedury i skutków wcześniejszej spłaty kredytu, tj. uzależnienie możliwości wcześniejszej

spląty kredytu od wydania „pisemnej dyspozycji” przez Pożyczkobiorcę oraz w niepoinformowaniu Pożyczkobiorcy iż w przypadku wcześniejszej spląty kredytu kwota prowizji ulega proporcjonalnemu rozliczeniu zgodnie z art. 49 i art. 52 u.k.k. Zdaniem Sądu, zarzut ten należy uznać za niezasadny. Wcześniejsza spląta pożyczki zgodnie z art. 49 ust. u.k.k. powoduje, iż całkowity koszt kredytu ulega obniżeniu o te koszty, które dotyczą okresu, o który skrócono czas obowiązywania umowy, chociażby konsument poniósł je przed tą splątą. Obowiązek poinformowania kredytodawcy o zamiarze wcześniejszej spląty należy uznać za uzasadniony z uwagi na to, że bez złożonej dyspozycji dla Banku do pobrania środków w wyższej wysokości z rachunku celem dokonania przedterminowej spląty Bank nie mógłby ich samodzielnie pobrać ponad kwotę wskazaną w harmonogramie na dany miesiąc. Należy wspomnieć, że umowa pożyczki splącana była poprzez potrącanie należności Banku ze środków pieniężnych zgromadzonych na rachunku bankowym klienta. W związku z tym, bez udzielonej przez klienta dyspozycji, Bank nie mógłby pobrać wyższej kwoty celem przedterminowego splacenia pożyczki bez dyspozycji właściciela rachunku. Ponadto w § 7 umowy wyraźnie uregulowano zarówno prawo do wcześniejszej spląty pożyczki, jak i procedurę wcześniejszej spląty, zgodnie z obowiązkiem ustawowym określonym w art. 30 ust. 1 pkt 16 ukk.

V. Koszty procesu

65. O kosztach procesu sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sprawy wyrażoną w art. 98 § 1 k.p.c., zasądzając od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1 817,00 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty. Na zasądzoną kwotę składała się kwota 1 800,00 zł (§ 2 pkt 4 Rozporządzenia MS z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie) oraz 17,00 zł (opłata skarbową od pełnomocnictwa, k. 113).

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

ASR Agnieszka Piąka

W., 25 marca 2024 r.